

Barcelona 27 de gener de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm. 2536 - 15 cts. - Atrassats 30

L'AMBICIÓ

—Què voldràs ésser quan seràs gran?
—Estàtua de la plaça de Catalunya!

Teatre Català ROMEA

Gran Compañia VILA-DAVI

Primera actriu: MARIA VILA
Primers actors: DAVI y NOLLA

Hoy, viernes, tarde, representación extraordinaria de
UN MILIONARI DEL PUTXET

Noche, a las diez menos cuarto, segunda sesión de
Teatre Intim. — Dirección: ADRIAN GUAL.
Estreno de la obra de Kapek,

R. U. R.

RARON'S UNIVERSAL RABOTS

Domingo, tarde, en primera sesión: **ELS PASTORETS, GARROFA I PALLANGA.** SS. MM. los Reyes Magos, asistirán a la representación. Todos los niños y niñas serán obsequiados.

A las seis, el grandioso éxito de Roure,
T'ESTIMO!...

Noche, a las diez,
UN MILIONARI DEL PUTXET

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Hoy, tarde, el gran éxito de Luis Capdevila

EL REI PER FORÇA

Magnífico decorado

Lujosas toiles

Noche, la nueva producción de Avelino Artís,

ISABEL CORTES, VIDUA DE PUJOL

Domingo, a las tres y media, última representación de **ELS PASTORETS**, con los Reyes, que obsequiarán a los niños.

A las seis, y noche, a las diez,

ISABEL CORTES, VIDUA DE PUJOL

Se despacha en Contaduría.

TEATRE COMIC

DIRECCIO ARTISTICA: MANUEL SUGRAÑES

Segueix en augment l'èxit de la gran revista

EUREKA

TOTS ELS DIES, ELS FORMIDABLES XINESOS
GLADIADORS

The Chinese Gladiators

MUSICA Casa CANONGE

ESPECIALITAT EN OBRES PER A

Tercets - Quintets - Orquestres

Zurbano, 7 - Barcelona

TRENCATS

temps i diner, no deveu comprar cap
aparell sense visitar abans aquesta casa.

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

BICICLETES ESports
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

I rou sofrir inutilment de les dites malalties,
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb els **C. txets del Doctor Soivre**. Els malalts es guaireixen ells mateixos, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva m. laltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guaireixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: **Pessetes 5'50 el flascó.**

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sòkatarç, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Antoni López

IMPRESSOR

Carrer de l'Olm, 8 - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

UN PREMI LITERARI

Això dels premis literaris, ara es posarà de moda. A cada "season" necessitem un tema de diàleg, de polèmica, d'elogi o de crítica. Sinó, ens avorrirem. Un any, varem iniciar la campanya de la novella, i, tot-hom, grans i petits, s'entregaren a fer novel·les, curtes i llargues; un altre any, es decidí la gent per demanar revistes literàries, i en sortiren dues o tres; ara hi ha el tema magnífic dels premis literaris. Degut a l'èxit que porta "le prix Goncourt", En Joaquim Borralleres, un metge que no ha exercit mai i que és una de les persones més excel·lents que hem conegut, ha llançat la idea de crear una mena de "prix Goncourt" que portaria el nom d'aquell malaguanyat escriptor amic Joan Creixells. El doctor Borralleres és el president de la "Penya Mediterrània" de l'Ateneu, i la seva autoritat és gran i és justa. Poques persones com ell es dediquen a interessar-se per les coses d'art i pels homes artistes com ell. Ara, aquesta idea del premi literari, si arriba a realitzar-se, li deurem a ell. Però, naturalment, "el premi Joan Creixells" no serà a Catalunya una cosa semblant al dels Goncourt, perquè aquí sembla que se li vol donar al millor llibre català, sense especificar si és una comèdia, una novella, un llibre de física o un conjunt d'assaigs... I aquesta ens sembla l'equivocació. Aquesta barreja, més que afavorir, perjudicarà el repartiment i el bon èxit del llibre. El truc de l'èxit del "prix Goncourt" ha estat aquesta mena de "match" que existeix entre els novel·listes i que produeix les campanyes de propaganda dels editors.

Així, més que demanant novel·les, es propagaria l'amor a la novella. Nosaltres creiem que el premi Joan Creixells no pot ésser repartit entre tota mena de llibres que surtin, perquè això li farà perdre qualitat, més que donar-n'hi. Els novel·listes ja no voldran enviar llurs produccions al Concurs, perquè comprendran que davant d'un llibre d'assaigs de Carles Riba, per exemple, o un llibre de versos de Josep Carner, no hi ha res a fer. Altrament que el perill per al Jurat, és molt més fort que limitat tan sols al camp de la novella. És molt fàcil especificar quina és la millor novella, i sinó, almenys en les polèmiques que s'establirien, en pro i en contra, es for-

maria la veritable opinió literària que ens manca per al manteniment d'una generació de novel·listes. En canvi, mantenir el premi per a tots els llibres, siguin els que siguin, ens sembla un fet equivocat.

El "premi Joan Creixells" deu ésser per a un llibre superior als altres en el seu gènere. Si es vol seguir l'esperit de l'obra per al que fou en vida En Joan Creixells, es podria fer entre els millors llibres d'economia i finances, o entre els millors llibres humanistes, o entre les millors traduccions clàssiques... I no oblidem tampoc de dir als que formen aquest jurat, que es recordin que Joan Creixells era un home d'esquerra, un home liberal i anticlerical... Que no ho oblidin els que l'hagin de donar el dia de demà, perquè seria molt divertit que la primera vegada que es repartís el premi, caigués a mans de Mossèn Llorenç Riber o el Pare Miquel d'Esplugues, per exemple.

Fins i tot seria massa divertit.

FRANCESC MADRID

ELS NOSTRES MONUMENTS

Per a ampliar la Llotja, ha estat adquirida la casa que actualment ocupa la "Jefatura" de policia. La "Jefatura" de policia ha comprat, per a instal·lar-s'hi, el Palau del marquès d'Alfarràs.

Es indubtable que Barcelona no té masses bons monuments, per a què haguem de menysprear els discrets o mediocres. El Palau del marquès d'Alfarràs, situat al carrer de Josep Ansem Clavé, tocant a la Plaça de Medinaceli, és d'un renaixement molt passador; és una casa que sense ésser ni de molt cap joia, es fa mirar amb respecte.

Nosaltres sabem bé la cultura de la policia; sabem com respecta les coses.

Una "Jefatura" està sempre plena de gent passavolant, plena d'ignorància i irrespecta, que no miren el que fan; i entre els detinguts, hi ha gent de la més inculta.

Us imagineu, doncs, volguts lectors, la sort que li espera a l'antic Palau dels Alfarràs? Si Barcelona fos tan rica de monuments que poguéssim menysprear els que només són mediocres, com aquest Palau, res tindríem a dir, ara. Però, dissortadament, no és així. I per bé que els caps de policia ensenyaran—n'estem segurs—a què tots els guàrdies de seguretat estimin el seu local, no es podrà evitar que el públic i els detinguts el deteriorin i li facin perdre la seva dignitat artística.

Però ja sabem com es tracten, aquí, els monuments. El mateix motiu pel qual la "Jefatura" de policia ha de canviar de casa, n'és una bona prova. Per a poder ampliar la Llotja en la casa que la policia ocupa actualment. Es-

garrifeu-vos-en! La Llotja és un dels nostres bells monuments; tant el gòtic interior com el neoclàssic exterior són magnífics; com podran harmonitzar, doncs, aquestes joies artístiques amb la lletja casa que actualment habita la policia?

L'UNIC REMEI

Un estimat amic nostre, Ambrosi Carrión, ha emprès una creuada teatral, una creuada contra el teatre idiota i xavacà que avui envileix la nostre escena. Aquest gest bell i digne mereix tots els elogis dels que estimen el teatre. Per a aconseguir aquest gest, Ambrosi Carrión ha posat el seu talent d'escriptor al servei de la crítica. Altres fan el mateix per a satisfer baixos apetits personals, per a venjar-se de fracassades negociacions amb l'empresari A, amb l'empresari B, amb l'empresari C...

No: la crítica d'Ambrosi Carrión—que ha trobat un bon eco en Domènec Guansé — és sana desinteressada, digníssima.

Carrión es queixa de l'estat llastimós, vergonyós, en què, d'uns quants anys, està el nostre teatre. Això, aquesta tara, s'aguditza cada dia més. Avui la bestiesa és mestressa i senyora del teatre català. Ambrosi Carrión senyala el perill de "la poca espiritualitat d'aquest teatre que certs empresaris i certa gent en diuen de cara al públic, i que, per damunt de tot, va de cara al mal gust d'una part d'espectadors."

Sí, senyor: i aquest teatre és infecció i s'encomana cada dia un xic a la minoria sana, que es deixa guanyar per la grosseria ambient, pel gènere estúpid, que amb tant d'èxit es conrea avui a Catalunya. L'estat del nostre teatre és veritablement llastimós. Mentre s'obren els escenaris a indocumentats, a gent que no sap ni ortografia, mentre es dona asil a tota mena de ximpleries i carrincloneries, joves com Ramon Vinyes i Millàs Raurell—per no citar-ne d'altres—que aporten noves valors d'intel·ligència i bellesa al teatre, s'han de guardar inèdites les seves obres.

I ja s'ha donat el cas—i convé que segueixi donant-se, perquè el contrari significaria manca d'autors — de què obres d'una certa valor, d'una certa dignitat, no han pogut aquantar-se al cartell, mentre la bestiesa, en canvi, s'hi feia centenària.

Diu, després, Carrión: "A tot això hi ha contribuït una certa crítica desaprensiva, o sense el més petit interès per les nostres coses, ajudant a encimbellar-se obres que abans no s'haurien arribat a estrenar, i a crear un públic de tan poca qualitat com el que aplaudeix certes coses, i riu i fa soroll quan es representa "Mar i cel", però calla o s'entusiasma davant d'uns "Pastorets" o d'altres coses pitjors. Una certa crítica, diem, que moltes vegades fins té un desconeixement quasi absolut del català, o està tarada per una insinceritat absoluta."

I heus ací la recepta que Carrión ens dona i que nosaltres acceptem segurs de què és l'única que pot donar resultat: "I, per damunt de tot, ensenyar al públic a usar del dret de protesta, oblidat per complet. El dia que en les nostres sales es produeixi la protesta, justa"—i nosaltres, a més de justa, la volem sorollosa, exemplar—"contra les obres de baixa qualitat, per reacció natural, les que s'ho mereixin, assoliran l'èxit."

VIRAI

EL DOCTOR GUILLEM LOPEZ ES MORT

Dilluns d'aquesta setmana morí, a l'edat de setanta quatre anys, En Guillem López, doctor en medicina.

El doctor López era molt estimat de la classe mèdica, entre la qual s'havia fet un just renom per la seva actuació decidida i tenaç en pro de la higiene de Barcelona. Excellent metge, tota la seva gran activitat l'havia consagrada a la salubritat de la nostra capital. Bon publicista a l'ensenyament, En Guillem López portà la seva campanya a la premsa barcelonina, en la qual publicà un gran nombre d'articles. El punt fort de la seva noble campanya fou contra la impotabilitat de les aigües. Fou també regidor de l'Ajuntament de la ciutat, presentat pel partit republicà; la seva gestió va ésser digníssima, i des dels escons del Saló Consistorial i des dels Negociats Municipals va donar encara més intensitat a la seva actuació pro higiene de Barcelona. Havia anat a Suïssa, delegat per l'Ajuntament, per a estudiar el problema de la cremació de cadàvers.

El doctor Guillem López té publicades diverses obres en les quals es sintetitzen els seus punts de vista higienistes.

Actualment era el president del cos facultatiu de les Cases de Socorsos de Barcelona.

La seva mort ha estat sentidíssima entre els metges i entre tots aquells que es preocupen de les coses ciutadanes. Home franc i lleial, hem perdut un metge de gran valer al qual Barcelona deu molt i hem perdut també un d'aquells homes que es fan estimar de tothom.

D. E. P. En exterioritzar, avui, el nostre sentiment, trametem el condol a tots els seus familiars i especialment al germà del difunt, el nostre editor i llibrer N'Antoni López.

JOSEP MARIA JUNOY A L'INDEX

A París, la persecució de l'Església contra la llibertat del pensament ha tingut una revifalla sobtada.

Aquesta vegada, però, les condemnes no van dirigides contra escriptors obertament incrèduls. S'adreça, sobretot, als escriptors que fan literatura místico-sensual, a escriptors ortodoxos o pseude-ortodoxos, afiliats a l'Acció Française.

Entre nosaltres, per ara, no pesa sobre les darreres publicacions catalanes cap interdicció episcopal. Ací, però, anem amb tot una mica retraçats. Espereu-vos el dia en què el senyor Bisbe se n'adoni. Aleshores, el primer escriptor a caure a l'Index Romà serà, indubtablement, En Josep Maria Junoy.

Us estranyeu?... Es el que hi té més dret. Ell és el més parisenc dels nostres escriptors, el més nodrit de Montmartre i del Barri Llatí. Ell és, avui, gairebé tot sol, tota l'Acció Française a Catalunya. ¿No ha dit algú que Josep Maria Junoy era catòlic, apostòlic i parisenc? Doncs bé, ara, per estar encara del tot a la moda de París, li manca d'ésser condemnat per l'Església.

Si el senyor bisbe tarda a prendre aquesta decisió, el nostre car Josep Maria Junoy quedarà una mica demodé.

I ara sobretot que ha de venir-nos a visitar Lleó Daudet, seria una llàstima.

ELS RENDISTES

—Abans el cinc, i ara el quatre i mig... Tot s'abaixa!

ART I ARTISTES

GALERIES LAIETANES

L'exposició de les obres d'En Dionís Baixeres té l'interès que sempre desperten les manifestacions artístiques d'aital pintor. La d'ara és una repetició dels motius i tipus de la costa catalana, a què ens té acostumats En Baixeres. Ben vistos i millor dibuixats queden quadros correctes i és llàstima que no poguem dir el mateix quant al color, que és pobre, trist i enfarinat, essent així que els paisatges s'aguanten sols per la fermesa del dibuix, del que n'és mestre l'expositor.

El jove olotí Ramon Barnades exposa a les mateixes Galeries una tanda de paisatges d'aquella privilegiada comarca. No podem dir que En Barnades sigui un pintor consumat, però sí que, amb el temps, pot fer obres grans, doncs té una visió clara del colorit en totes ses gammes i matisos, com demostra amb el seu "Carreró de Sant Antoni" i amb els estudis de flors i fruites. Com a paisatgista és encara poca cosa per manca d'experiència, però amb el talent i les condicions artístiques del simpàtic pintor d'Olot de qui parlem, tot és cosa d'estudiar un xic per arribar lluny.

Només de passada hem de parlar de l'exposició d'En Rogeli López, que presenta unes pintures realistes bastant poca-soltes, i si bé és veritat que no som partidaris de l'art "charlestonesc", tampoc podem empassar-nos, sota pretext de realisme, coses fredes i mal dibuixades.

La col·lecció de pintures catalanes dels grans mestres del segle XIX, té poc interès; doncs sembla un recull de ço que cada mestre produí en els seus primers temps de dubtes, fent coses mediocres i fins dolentes del tot. Com que es tracta d'una exposició amb mires a la venda, el veritable interessat no és el crític d'art, sinó el públic pagano.

GALERIES AREÑAS

Sense pena ni glòria passarà l'exposició de *bodegons* a tot luxe d'En Carles de May, i en bona veritat que ens sap força greu, doncs, creiem que té condicions per a fer coses de més vàlua que això que ara ens mostra. O bé el pintor ha començat a pintar massa tard o a exposar massa aviat, el cas és el mateix, que es presenta en públic abans d'haver assolit aquell grau d'experiència i saber que dóna dret a sotmetre les obres al fall del públic i de la crítica. D'aquí un quant temps, potser podrem dir alguna cosa de millor d'En May, sobretot si s'adona de què encara li manca treballar i, no donant-se per satisfet de la seva obra actual, treballa amb fe per aprofitar les condicions de què, indubtablement, està proveït.

BORIEL

SONET A LA SON

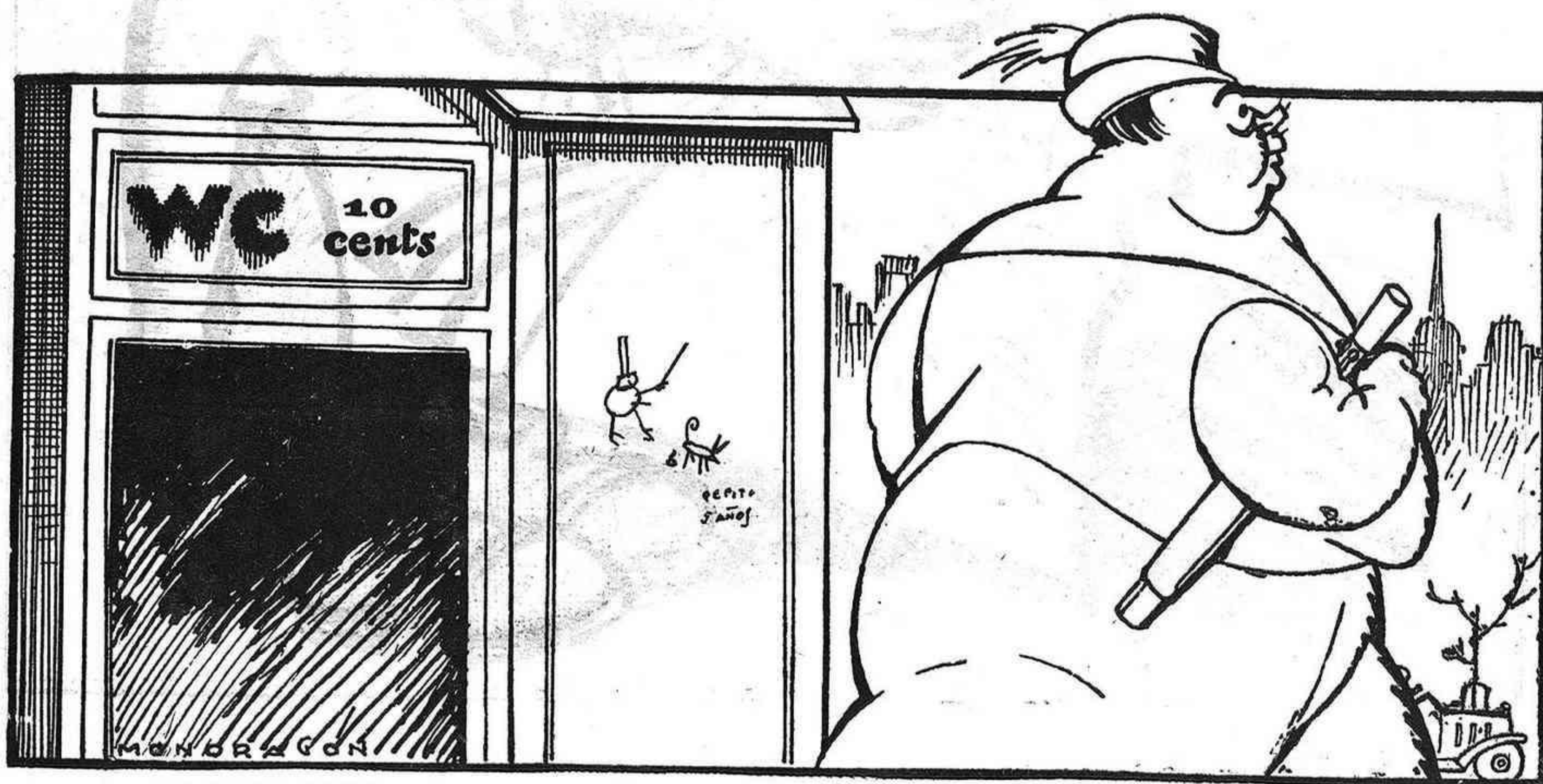
Oh, son! Mà dolça que ens clous les parpelles
i ens dons un somni voltat de repòs.
Mentre la nit duu al front milers d'estrelles
tu acaricies llargament el cos.

Els ulls tancats són com dues poncelles,
quan tu te'n vas, s'obren com dues flòs.
Si no tinguessis altres meravelles,
tindries la de dur-nos el repòs.

Oh, son!, pel cos ets una mort petita,
i—oh, sort del cos!—dolçament ressuscita
i troba el món més ple de claredat.

Si somniem l'amor—oh, meravel·la!—
en el cor i en el seny, fas tremolar una estrella
i voldriem el somni eternitzat.

SALVADOR PERARNAU

LA VIDA CARA

—Fins per això s'ha de pagar. Oh, i com! El 10 per 100!

R A M O N

Allà al "Pombo" de Madrid, veritable centre intel·lectual de la capitalitat espanyola, dos homes d'excel·lent valor presideixen les penyes d'artistes que cada dia es reuneixen. Don Ramon i Ramon. Don Ramon és, no cal dir-ho, el magnífic Ramon del Valle-Inclán; Ramon, és l'inquiet Ramon Gómez de la Serna.

Per conèixer aquests dos homes—dos dels escriptors més sòlids i nobles de les lletres castellanes—cal veure'ls a "Pombo". El que només coneix "Pombo" a través de les descripcions entusiastes de Ramon Gómez de la Serna, creurà que es tracta d'un centre artístic de primeríssim ordre. Res d'això; el "Pombo" és un cafetó atrotinat i trist on es reuneixen els darrers romàntics que queden al món. Però don Ramon i Ramon s'han forjat un "Pombo" per a ells, i aquest "Pombo" inexistent, que és el que ens presenta Gómez de la Serna, hom el veu només en ells dos, entre la gent que diàriament va al cafè "Pombo del carrer de Carretes, de Madrid. Veure, allí, a don Ramon cridant contra tothom amb la seva llengua tallant com una espasa, i a Ramon no deixant mai la paraula, fent-se admirar de tothom i donant subtils a la més banal conversa, són coses que justifiquen el prestigi del "Pombo".

Ramon, de retorn de París, ha passat unes breus hores a Barcelona. I ens ha explicat coses deliciosíssimes.

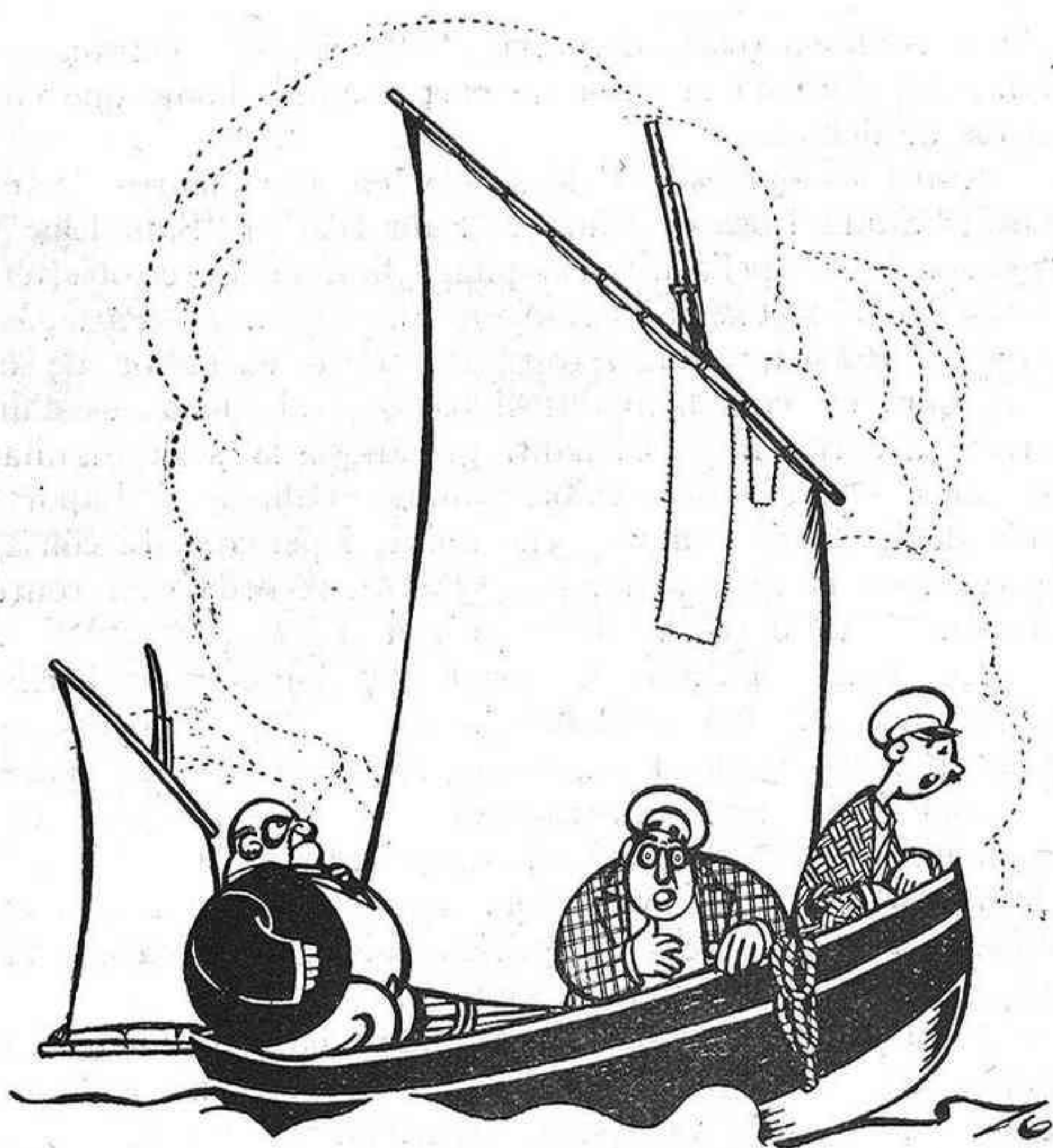
Ramon és un escriptor de gran talent que té pàgines precioses. Home inquiet, ama l'originalitat i és tan extraordinari com artista que com a persona. Poca gent com ell ha harmonitzat tan bé la seva doble personalitat. I ha esdevingut, veritablement, un excèntric de la literatura i un home excèntric. Per a anar bé, Ramon hauria d'ésser, a més d'escriptor, pallasso de circ, i sospitem, així ens ho fa creure la seva immensa devoció pel circ, que Ramon sent una recança de no poder ésser pallasso professional. Si en les lletres mundials ell ha donat pàgines esplèndides, en les escenes d'un circ hauria estat un "clown" de gran fama.

A París, ara, Ramon ha debutat en un circ; no hi ha pogut debutar com a pallasso, però s'hi ha presentat com a excèntric. L'escriptor i l'home—meravellosa harmonia—han triomfat en la pista del Circ d'Hivern.

Ramon Gómez de la Serna es presentà, en una sessió de circ, a donar una conferència al públic. Hi concorregué, segons explicà ell a un periodista català, el "tout Paris" Gómez de la Serna sortí muntat en un elefant, i des d'allà dalt llegí les seves quantilles. El domador volia que hi muntés en plena pista: "Us cal només—li digué—estirar fort de l'orella de l'animal fins que s'ajupi, o bé d'estirar-li la cua"; però com que es tractava d'un immens elefant mig salvatge, arribat fa un any d'Hamburg, Ramon no es deixà convèncer. "Perquè danyar — digué—l'animal?", i li sortí ja muntat.

Fou una sortida emocionant, continuà explicant ell al periodista català. L'elefant voltava per la pista; de sobte Gómez de la Serna s'enfilà a un trapezi que l'elefant li posà a l'albàst i des d'allí continuà la conferència. Quan l'elefant tornà a passar per sota del trapezi, ell hi tornà a muntar per a acabar, dalt del seu llom, la conferència. Llegí onze quantilles i notà que el públic s'impacientava per por de perdre el darrer "metro"; altrament, l'elefant se li menjà quantilles.

A París, Gómez de la Serna havia de donar una explicació de París als intel·lectuals més autènticament parisiencs, dalt d'un autocar. Aquest era un dels números del seu programa. Calgué abandonar-lo; feia massa fred, i

EL GOIG DE NAVEGAR

—Atenció! Un Banc a la vista!

—Un Banc? Ara sí que canviarem la "pela"!

L'UNIC REMEI

—Doctor, tinc uns terribles mals de cap.

—Això rai! Talli's els cabells.

"trenta intellectuals glaçats—digué Ramon—no és pas un espectacle gaire atractiu."

En un banquet que li oferiren, un dels oradors parlà d'un ventríloc, i Ramon es cregué que alludia a ell i es posà a fer de ventríloc.

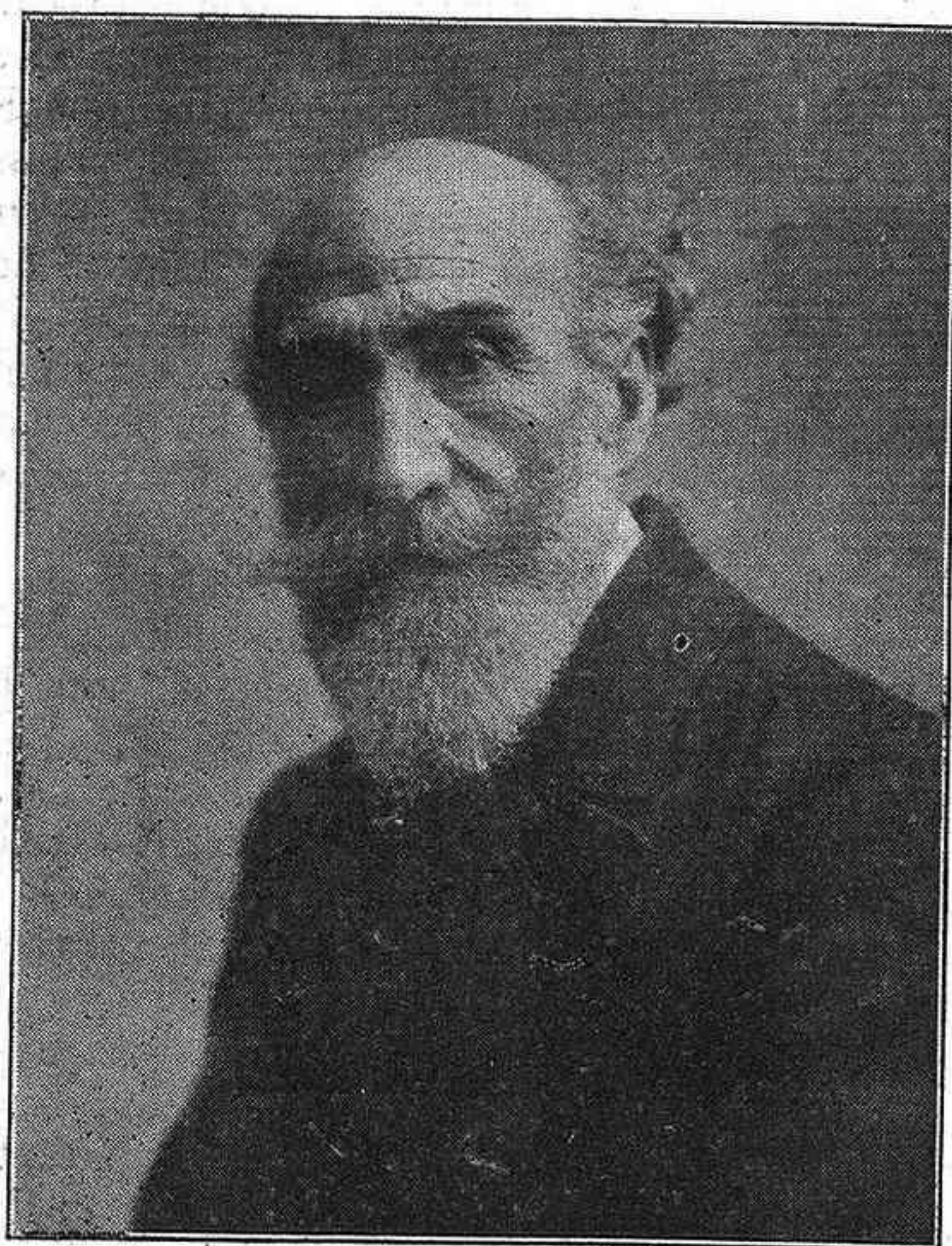
Es una llàstima, ho sentim vivament, que Ramon no sigui un pallasso professional. Creiem de bona gana que seria més bon artista, encara que com escriptor.

HA MORT EL PINTOR JAUME PAHISSA

La setmana passada, a la nostra ciutat, a l'edat de vuitanta anys, morí el gran pintor i dibuixant Jaume Pahissa i Laporta, víctima d'una greu malaltia.

En Jaume Pahissa, deixeble del gran Martí i Alsina, era un veritable artista. Entusiasta i actiu, ha consagrat tota la vida al seu art. La seva obra és d'un realisme punyent i alhora el fruit d'una gran imaginació. Agil, robust, penetrant, clar, el seu art és admirable i pur. Els seus

JAUME PAHISSA

L'èminent dibuixant ha mort. L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, en la qual ell havia col·laborat, es vesteix de dol

paisatges al carbó són, indubtablement, el millor de la seva vasta i fecunda obra.

Jaume Pahissa i Laporta és, portser, més conegut a l'estranger que a casa nostra mateix. Moltes de les seves

obres estan en mans d'afamats col·leccionistes estrangers. Això sol diu tota la valor de l'art d'aquest home que ens acaba de deixar.

Entre les obres de Pahissa citarem els quadros "Sant Gil", "Santa Rosa de Lima", "Sant Blai" i "Sant Lluc", que són a la capella de l'Hospital Clínic de Barcelona; els retrats dels doctors Pi i Sunyer, Siloniz, Giné i Partagàs, Hom i Robert, l'auto-retrat, etc. Però el millor de la seva obra és, com hem dit, el paisatge al carbó; és d'un efecte artístic, impressionant, grandios; la seva dignitat li dona encara més valor. Jaume Pahissa i Laporta se'n devia donar compte, sens dubte, i per això hi consagrava més la seva activitat. ¿Qui no recorda "El roure secular", "El bover", "Tristesa", etc.?

En Jaume Pahissa ha estat col·laborador de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA i de "La Campana de Gràcia"; les pàgines d'ambdós setmanaris s'han honorat ben sovint amb il·lustracions seves. No fa gaire, encara, un número extraordinari de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA publicava a doble pàgina—les pàgines de la coberta—un dels seus magnífics paisatges al carbó, fet expressament per a aquell número.

Hem perdut el gran artista, l'home bo i l'estimat company. Ens associem a l'dol de Catalunya; rebin-lo, doncs, els familiars del traspasat, especialment el seu fill, el nostre bon amic Jaume, l'excel·lent músic.

ROMEA

Per avui hi ha anunciada l'estrena de "R. U. R."

Això, estimats lectors, és un drama de Karol Tchépeck, un autor txec interessantíssim. Per això, perquè és interessantíssim, no el coneixíem. Estàvem massa embadalits amb la bananada regnant.

Ha estat precis que fos Adrià Gual—ai cap i a la fi, l'únic home que ha fet quelcom important en bé del nostre teatre—qui ens presentés aquesta obra, aquest autor.

La propera setmana en parlarem.

NOVETATS

Segueix representant-se, de tant en tant, la nova comèdia de Lluís Capdevila, "El rei per força".

S'ha estrenat la nova producció de l'Avel·lí Artís "Isabel Cortés, vídua de Pujol". Ja en parlarem la setmana entrant.

I per al tres de febrer s'anuncia un gran esdeveniment artístic: presentació de la "révue" negra de Nova York "Black Follies", la qual donarà molt poques representacions. Els que la coneixen diuen que "Black Follies" és una cosa esplèndida. La companyia està formada íntegrament per negres; entre els elements hi figuren els artistes Louis Douglas, "partenaire" de Josefina Baker, Bobby Goins, coneguda per la Mistinguette negra, i la bella Bobby Vincent, batejada amb el nom de la "Venus negra".

ELDORADO

S'ha acabat "La villana". S'ha acabat d'una manera honrosa: amb força gent al teatre.

I és que l'obra d'En Vives es mereixia això... i molt més. Ha debutat Ernest Vilches. Aquest actor estimabilíssim

AL·LEGORIA DELS MESOS

—Gener, amorós, fredolíc i alegre!

ELS QUE TRIOMFEN

El rei del cop de puny, el del cop de peu i el del cop de cap.

promet fer una temporada sortosa. Aquesta vegada l'acompanya una actriu immillorable: Sílvia Parody, que per a tots ha estat una revelació.

PER A ACABAR

Es parla d'una obra nova, d'una nova col·laboració que farà molta gràcia. L'obra es titula "Industàn"

I la col·laboració? Amb la col·laboració encara riurem més que amb l'obra.

Diuen que a últims de febrer ve la companyia de Marcos Redondo.

Possiblement, el teatre on actuarà Marcos Redondo serà Eldorado. Possiblement, estrenarà una obra nova del mestre Zamacois.

Més que possiblement—segur — que l'obra serà un gran èxit.

Es parla amb molta insistència d'un "Teatre d'Orientació".

Sembla que la cosa porta una empenta forta.
Bon èxit.

Nova actuació de la Companyia Lluelles

La Companyia dramàtica que dirigeix el prestigiós autor-actor Enric Lluelles, ha estat notablement millorada amb l'in-

grés de valuosos elements, per tal de portar a terme, amb la major dignitat possible, els compromisos contrats per a les temporades de Carnaval i Quaresma.

Féu el seu debut el passat diumenge al Teatre Jardí de Figueres, estrenant la comèdia en tres actes de l'escriptor rus Ilja Surgúxow, "La mort de les roses". Obtingué un gran èxit.

El repertori d'aquesta nova formació implica un veritable renovament, no tan sols per les obres del teatre modern amb què compta sinó també per l'acurada selecció que hom ha fet de les produccions dels nostres autors, la majoria no representades d'alguns anys ençà i que, per tant, han d'adquirir un veritable caràcter d'estrena en ésser represes.

Guimerà, Rusiñol, Iglésies, Puig i Ferrer, Carrión, Crehuet, Artís, Sagarra, Soldevila, Bertrana, Vinyes, "Amichatis", Capdevila, Palol, Millàs-Raurell, Poal Aragall, Gelí, Mora, Lluelles, Teixidor Elies, Pinós i Sauret, etc., figuren en els cartells.

L'empresa aspira a donar a conèixer arreu de Catalunya totes les valors de la nostra dramàtica i fer reviure algunes obres injustament oblidades o preterides.

Bob

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT

NUMERO HA ESTAT REVISAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

FUTBOL

Ja està feta la gràcia, o la desgràcia, com es vulgui!

Perquè, mireu que va ésser una bona desgràcia per l'“Espanyol”, la que va tenir diumenge al seu propi camp i jugant contra la “U. E. de Sans”.

Després de passar tres quarts d'hora d'una satisfacció màxima per part dels espanyollistes, acompanyada d'una sèrie d'illusos més o menys venturoses sobre el seu equip, pels èxits que tindria en els partits del futur Campionat d'Espanya, en el qual ja no hi havia dubte que concorreria en qualitat de campió, i de cop i volta i quan menys un s'ho esperava, sortí aquest tabalot d'Olivella i té, fa un gol a Zamora i desfà totes aquelles il·lusions que ja s'havia forjat l'aficionat de “La Manigua”, n'hi ha per tirar-ho tot al foc.

Decididament, que si anéssim a regirar tot l'història futbolística, no hi sabríem trobar un cas semblant a aquest.

Tanta seguretat que hom tenia que l'“Espanyol”, enguany, gallejaria amb el títol de campió, car el mateix “divino guarda vallas”, en més d'una intervista així ho havia declarat, i haver-se

d'accontentar amb aquells mots de “otro año lo seremos”, que cada any, un darrera l'altre, ha d'anar a emparar-s'hi, ja és massa.

I a més; tot allò del “goal average”, com queda? Per això s'ha enraonat tant, s'ha fet enraonar tant i s'ha escrit tant? Bé, vaja! Això, amb bona veritat, que és un xic massa dur. I encara més, quan el goal malestruc; aquell goal traïdor, va presentar-se al moment just d'acabar-se el partit i que, per consegüent, no va quedar ni el concol de dir, apretarem un xic més i mal sigui per un penalty, encara guanyarem.

No vulgueu saber el desconsol que hi havia a “La Manigua” després del partit; és natural. Nosaltres al seu lloc també l'hauríem sentit.

El que no concebem és que hi hagués qui se n'alegrés, perquè això de què s'alegrin de veure una ensopegada d'un competidor, la veritat, no ens fa gaire gràcia.

Resumint: conformació i molt serà que, com diuen ells, l'any que ve no puguin sortir amb la seva.

* * *

Pel que es veu, diumenge passat era un dia fumut, tant per la Central com per la Sucursal, perquè aquesta se les va haver amb el “Barcelona” i va rebre allò que se'n diu de depò.

La derrota, però, ja la tenien segura; el que no tenien segurs, eren aquells set goals, perquè, segons vàrem veure, el marcador es va plantar a sis, i per més que el blau-grana aconseguís un nou goal, no hi va haver qui el fes variar.

Ximiny

LA LOGICA DELS PETITS

—Dius que els teus pares són pobres i han comprat un altre nen!

—Deu ésser de “saldo”.

Sigui com sigui i encara que el marcador no ho hagués volgut, el "Barcelona" se'n va apuntar set.

A Sabadell l'"Europa" també fa ver el pinxo. Va fer una demostració de bon futbol, que va deixar parats als mateixos sabadellencs, els quals no varen poder fer altra cosa que anar seguint la corrent i deixar passar els sis goals que li entraren, sense que pogués fer res per evitar-ho.

De totes maneres, sigui dit, que quan l'"Europa" s'hi posa, sap fer feina llarga, almenys així ens ho té demostrat.

Després d'aquests partits, l'"Europa" i el "Barcelona" queden classificats a primer terme i, per tant, s'ho hauran de fer en un partit, per tal de saber quin dels dos es queda campió i quin sotscampió.

Això, com és natural, si no s'ha fet ja quan surti aquesta nota, es farà demà passat, i si és així, creieu que podrem veure un partit d'aquells que formen època.

El mal d'uns, forçosament havia d'ésser en benefici dels aficionats.

TEIXI

Aquell gran ximple que li diuen Charles Nicolàs ha ballat dues centes hores a Sevilla. Ha demanat permís per a ballar-ne quaranta més, però les autoritats li han negat.

Que el tanquin a un boig perillós així!

✱

Que és bonic!

Ens acabem d'assabentar que a Tarragona hi ha una font que se'n diu del "Llorito".

Que n'estan de broma, els tarragonins!

I després parlaran de la seva catalanitat.

✱

El senador americà Borah ha dit que els Estats Units no poden ésser més pacifistes.

Carai, noi!

Si ara, tot i essent pacifista, feia fàstic i repugnància perquè es ficava amb les armes per tot, especialment a Mèxic i a Nicaragua, què farà no essent pacifista? Creieu que tremolem

Perquè posats en aquest terreny, no faran cap dels acords de la Conferència Pan-Americana, que han dit que els Estats Units no tenen res a fer a Nicaragua. Es precisament per a reaccionar d'aquesta bufada, que Borah ha dit el que ha dit.

✱

Ha mort l'actriu espanyola Maria Guerrero.

La senyora Guerrero—tothom la coneixia—era una gran artista, una actriu de gran noblesa artística.

Ens dol.

✱

Rússia ha celebrat amb gran solemnitat el quart aniversari de la mort del gran Lenin.

En aquesta ocasió, nosaltres ens planyem de la seva mort. Quina falta fa a Rússia. Lenin! Si ell visqués, els soviets no s'haurien llançat pel camí llastimós actual.

✱

El redactor marítim de la "Depeche de Brest", dona una sèrie de detalls sobre l'edat dels almiralls francesos. "He trobat—diu—aquests dies, pels carrers de París, l'almirall Touchard. Bufava un vent glacial i l'almirall es passejava sense abric i té vuitanta tres anys. I ve, després, la llista:

L'almirall Benon, que en té vuitanta quatre, és igualment

vigorós i es conserva igual de fa vint anys. L'almirall Fournier en té vuitanta cinc i presenta memòries a l'Institut. L'almirall Servan (el tigre, com li deien), també en té vuitanta cinc. L'almirall Nabona, vuitanta set; l'almirall Godin, vuitanta nou; l'almirall Bellanger, noranta. Però el degà és l'almirall Floucaud de Fourcroy, que en té noranta sis; entrà al servei en 1847, pel temps del príncep de Joinville, en plena marina de vela i de fusta.

A nosaltres ens plau molt la vida; no la trobem gens dolenta, com creu tothom. Res, que anem a fer-nos almiralls per a poder viure molts anys.

✱

A Barcelona, excel·lentíssim senyor Alcalde, manquen urinaris. Es terrible això d'haver de rodar mitja hora abans no pugués dipositar el gràvid líquid.

A les Rambles no n'hi ha cap fins a baix de tot. No hi hauria espai per a fer-ne d'aquell soterrani, que és com haurien d'ésser tots, al Pla de la Boqueria o al de la Virreina? A la Virreina, sobretot, hi ha una vitrina al mig del carrer, per a ornament de la ciutat—un altre cop havíem proposat que la convertíssin en peixera—, que podria molt bé servir d'urinari.

Pensi-s'hi, senyor alcalde

✱

Fa dues setmanes parlàvem de l'enquesta de "La Veu de Catalunya", sobre els tractaments del doctor Voronoff. Es una enquesta a la qual han respost, sobretot, gent catòlica. I els catòlics, amb la seva castedat de mires, han d'ésser necessàriament contraris al tractament del doctor Voronoff; si no ho fossin ja no serien catòlics. Si Chesterton respecta a Darwin

EL MODERN COLOM MISSATGER

—Records als de Madrid.

EL MALALT

—Res, tinc vocació de burgès; fins dejunant m'engreixo.

és que és catòlic purament per a poder beure vi, segons pròpia confessió.

Però, a l'enquesta hi han respost també homes d'esquerra i eminents en biologia: els doctors Pi i Sunyer i Landre Cervera. A conseqüència d'això, ben segur, s'han donat de baixa uns quants capellans subscriptors de "La Veu".

No hem de parlar de les opinions d'aquests dos simpàtics homes. Ambdós s'han mostrat contraris a les teories de Voronoff; es comprèn bé, són joves i plens de força.

✱

S'anuncia per a ben aviat un setmanari infantil: "Floreal".

Un setmanari infantil, però altament liberal. Això ens convé! Perquè, ara, aquest "Patufet" només fa que preparar els infants per a llegir les novel·les d'En Folch i Torres, i un cop les llegeixen, ja estan llestos per a tota la vida. Perquè "Floreal" no surt en català?

El nostre gran Opisso serà el rei del setmanari, la delícia dels seus petits lectors.

Ben vingut, "Floreal"!

✱

L'Agrupació Cultural Lleidatana, celebra a aquella ciutat una Exposició d'obres del singular i originalíssim artista "Shum".

Cal esperar que serà un èxit. "Shum", el prestigi del qual augmenta cada dia, malgrat les doloroses i difícils circumstàncies amb que es troba, és un dels nostres dibuixants de sensibilitat més moderna i d'imaginació més atrevida.

Calendaris rebuts:

Un de la casa "Mata-Fuegos Biosca".

Una esplèndida reproducció en placa litografiada, del quadre del Museu del Prado "El Jardí de l'amor", d'En Rubens, de la casa "Fills de Gerard Bertràn".

Mercès a tots.

I. F.: Probablement, si no us hem contestat, és perquè s'haurà extraviat el vostre original. Ens mereixeu tota la nostra consideració. Si ens ho permeten publicarem la vostra prosa. Els versos i els pensaments els trobem una mica místics.—M. F.: No són admissibles els articles escrits a ambdues cares del mateix paper.—M. B.: De primer apreneu a escriure; després, de fer versos, i llavors, finalment, us podeu esperar, amb molt de dret que us la publiquem.—M. H.: Procurarem donar-li cabuda.—J. I.: No pot anar.—J. S.: Va bé. Del mateix gènere podeu enviar-nos-en d'altres. Em penso que obtindreu un èxit entre els nostres lectors. — H. I.: Home, això, no. Recordeu-vos que van prohibir "La Tuies".

Imprempta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

Es un inconvenient
una cigarreta que es consumeixi
amb rapidesa, sense donar temps
de assaborir-la. Es malgasta el tabac
inútilment, les cendres cauen amb
facilitat damunt del vestit del fuma-
dor, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient
una cigarreta que s'apagui amb
frequència, havent d'encendre-la
diverses vegades. Produeix cendres
negres, i el tabac perd bona
part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes que-
den eliminats empleant
el **paper de fumar**
aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

SMOKING

de combustió lenta,
sabor agradós, molt
resistent i fi. Es per

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON A. 4115

OBRA NUEVA

PERDIDOS
ENTRE LAS
FIERAS

por

Mihai Tican Rumano

Un tomo 8.º

Ptas. 3

MÀXIMES

I MALS PENSAMENTS

PENSA MAL I NO ERRARAS

PER

SANTIAGO RUSIÑOL

Preu, 2 Pessetes

OBRA NUEVA

Los CARMENES
de GRANADA

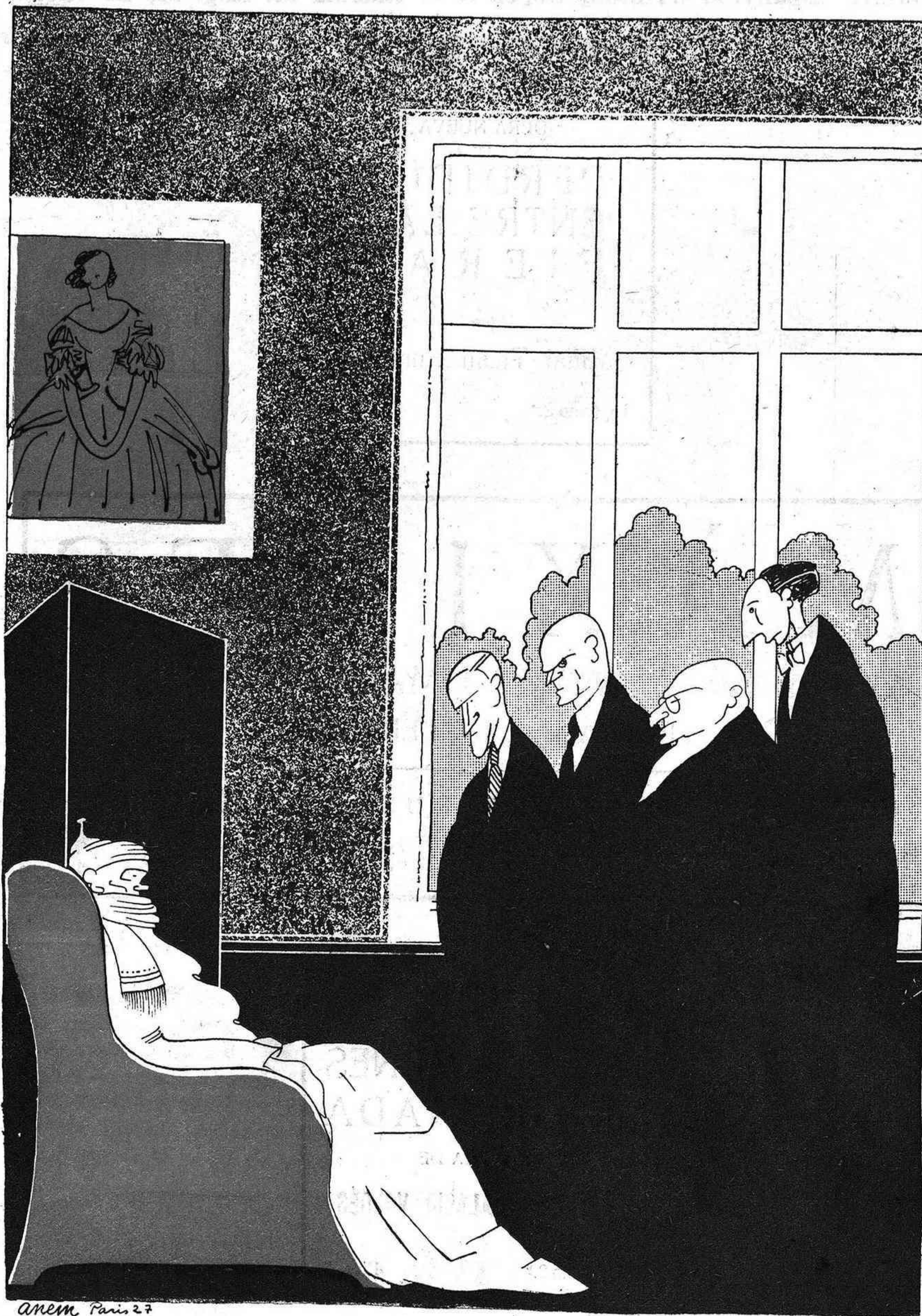
NOVELA DE

ARMANDO PALACIO VALDÉS

Un tomo 8.º

Ptas. 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebuixes.

anem Paris 27

ELS PRACTICS

—I quin trasbals us porto amb la meva malaltia!
—No ho cregui; ja fa un mes que tenim fet el vestit de doll